Bestuurlijk voorstel Programmabegroting 2027

Zaaknummer: 3825159

Programmabegroting 2027

Programma
0. Voor en door bewoners
1. Veiligheid op orde
2. Goede bereikbaarheid
3. Mooi gastvrij Texel / Texel werkt
4. Toekomst voor de jeugd
5. Samen beleven en bewegen
6. Zorg voor elkaar
7. Volksgezondheid, duurzaam en schoon
8. Goed wonen

Besluit

1. De ontwerp-Programmabegroting 2027 vast te stellen, bestaande uit de programma's en de paragrafen, het meerjaren perspectief en onderstaande voorstellen:
    a. De nieuwe voorstellen beschikbaar en vast te stellen (hoofdstuk 4B), en de incidentele budgetten 2027 en 2028 te dekken via een onttrekking van € 3.595.103 (2027) en € 199.238 (2028) uit de algemene reserve;
    b. Een investeringskrediet van in totaal € 6.397.750 beschikbaar te stellen voor het investeringsplan (hoofdstuk 5A en 5B);
    c. Als onderdeel van het Rationeel Gebouw Beheer een voorziening "Onderhoud Thijssehuis" in te stellen en te voeden door een storting van € 260.000. Deze storting te dekken via een onttrekking van € 260.000 aan de reserve "Herontwikkeling vrijkomende schoolgebouwen Den Burg" (hoofdstuk 6);
    d. In te stemmen de overheveling van restantbudgetten uit hoofdstuk 8 naar 2027;
    e. De tarieven voor gemeentelijke belastingen en rechten vast te stellen overeenkomstig de paragraaf Lokale lasten en het canon percentage ongewijzigd te laten op 5%.
2. De gemeenteraad voor te stellen de programmabegroting 2027 vast te stellen

Toelichting

Het college biedt de raad de ontwerp-Programmabegroting 2027 aan, met een sluitende begroting voor 2027. De ontwerp-Programmabegroting wordt in de raadscommissie van 28 oktober behandeld.

Programmabegroting 2027

Samenvatting

Financiële positie
De ontwerp-Programmabegroting 2027 geeft inzicht in de financiële positie van de gemeente voor de periode 2027-2030.
De jaarschijf 2027 laat op basis van de huidige cijfers een positief resultaat zien. In de jaren daarna komt de financiële positie onder druk te staan. Dit wordt onder meer veroorzaakt door stijgende kosten binnen het sociaal domein, minder opbrengsten uit omgevingsvergunningen, toekomstige kapitaallasten en lagere inkomsten vanuit het gemeentefonds.

De gedetailleerde ontwerp-Programmabegroting en de bijbehorende kengetallen worden vóór besluitvorming aan het college beschikbaar gesteld.

Scherper aan de wind varen
Om de begroting structureel in balans te brengen, is gemeentebreed gezocht naar besparingen, hogere opbrengsten en budgetten die kunnen worden verlaagd of beëindigd.

Hierbij is onder andere gekeken naar de werkelijke uitgaven van de afgelopen jaren en naar budgetten die niet of slechts gedeeltelijk worden benut. De voorgestelde maatregelen zijn opgenomen in Hoofdstuk 2 onder ‘Scherper aan de wind varen’.

Niet alle toekomstige financiële knelpunten kunnen hiermee worden opgelost. Ook de komende jaren blijven daarom scherpe keuzes nodig.

Nieuwe voorstellen
In hoofdstuk 4B zijn de nieuwe voorstellen voor 2027-2030 opgenomen. De financiële gevolgen van deze voorstellen zijn verwerkt in het financieel perspectief.

Investeringen
In hoofdstuk 5 is het investeringsplan voor 2027 opgenomen. Het grootste deel van de nieuwe investeringen heeft betrekking op de rehabilitatie van wegen.
Bij het bepalen van de kapitaallasten is rekening gehouden met de uitgangspunten van de nieuwe afschrijvingssystematiek, zoals opgenomen in de financiële verordening.
De kapitaallasten worden opgenomen vanaf het jaar na ingebruikname van de investering.

Reserves en voorzieningen
De algemene reserve blijft op basis van de huidige begroting ruim boven de vastgestelde ondergrens van € 2 miljoen.
Voor het toekomstige onderhoud van het Thijssehuis wordt voorgesteld een afzonderlijke voorziening in te stellen. De jaarlijkse storting wordt gebaseerd op het onderhoudsplan voor het gebouw. Voor het instellen van een onderhoudsvoorziening is het nodig om het verwachte onderhoud voor het begrotingsjaar plus drie volgende jaren ten gunste te brengen van de voorziening. Voor het Thijssehuis bedraagt dit € 260.000.

Lokale lasten
Voor 2027 gelden de volgende uitgangspunten:
- de meeste belastingen, leges en rechten worden trendmatig verhoogd met 2,5% conform het uitgangspunt uit de meicirculaire 2026;
- de afvalstoffenheffing en rioolheffing worden gebaseerd op kostendekkende tarieven;
- de parkeertarieven worden niet verhoogd;
- de toeristenbelasting/watertoeristenbelasting wordt overeenkomstig het eerdere raadsbesluit

verhoogd naar € 2,65 per persoon per overnachting;
- de forensenbelasting wordt verhoogd overeenkomstig de verhoging van de toeristenbelasting.

De definitieve tarieven worden vastgelegd in de afzonderlijke belasting- en legesverordeningen.

Stille baten en lasten
Begin 2026 heeft BMC onderzoek gedaan naar de stille baten en lasten van de gemeente Texel. Dit onderzoek bevat ongeveer zeventig financiële aanbevelingen.

De aanbevelingen worden in 2027 verder uitgewerkt. Het gaat onder meer om:
- het opnieuw opbouwen van een begrotingsprogramma via Zero Based Budgeting;
- het opstellen van een nieuw meerjarig investeringsprogramma en het onderbouwen van de toekomstige kapitaallasten;
- het opstellen van meerjarige onderhoudsplannen;
- verdere verbetering van de begrotingssystematiek en financiële sturing.

Voor de begeleiding bij de uitwerking van deze plannen is in de ontwerp-Programmabegroting 2027 een incidenteel budget opgenomen.

Overheveling projectbudgetten
In hoofdstuk 8 zijn de projectbudgetten opgenomen waarvan de uitvoering doorloopt in 2027.
De raad wordt nu gevraagd in te stemmen met de overheveling van de resterende budgetten van deze projecten naar 2027. De definitieve bedragen worden bij de jaarrekening 2026 vastgesteld.

Programmabegroting 2027

Argumenten tot voorstel

De gemeenteraad stelt jaarlijks de begroting vast.
De gemeenteraad is op grond van de Gemeentewet verplicht de begroting tijdig vast te stellen. De vastgestelde Programmabegroting moet vóór 15 november 2026 worden aangeboden aan de provinciale toezichthouder.

De begroting bevat de beleidsmatige en financiële kaders voor 2027.
Met de vaststelling van de Programmabegroting stelt de raad de budgetten beschikbaar voor de uitvoering van het gemeentelijke beleid in 2027.

De onderdelen van de begroting kunnen in samenhang worden afgewogen.
De nieuwe voorstellen, maatregelen, investeringen en overhevelingen zijn in de Programmabegroting opgenomen. Hierdoor kan de gemeenteraad deze bij de vaststelling van de begroting in samenhang afwegen.

De maatregelen dragen bij aan een beter financieel perspectief.
Met ‘Scherper aan de wind varen’ worden structurele besparingen en hogere opbrengsten beoogd. Dit is nodig om de financiële positie voor de komende jaren te verbeteren.

De investeringen zijn nodig voor continuïteit en onderhoud.
Een belangrijk deel van de investeringen is nodig voor vervanging, onderhoud en voorbereiding. Het uitstellen hiervan kan leiden tot hogere kosten, achterstallig onderhoud of risico’s voor de uitvoering.

Een onderhoudsvoorziening voor het Thijssehuis instellen.
Door jaarlijks middelen te storten in een voorziening, worden de toekomstige onderhoudskosten van het Thijssehuis gelijkmatig over de jaren verdeeld. Hiermee wordt voorkomen dat groot onderhoud in één jaar tot een hoge incidentele last leidt.

Projecten die doorlopen, staan op de overhevelingslijst.
Een aantal projecten kan niet volledig in 2026 worden afgerond. Door nu in te stemmen met de overheveling van de resterende budgetten, kunnen deze projecten in 2027 worden voortgezet. De definitieve bedragen worden bij de jaarrekening 2026 vastgesteld.

Alternatieven / andere scenario’s

De gemeenteraad heeft budgetrecht en kan de Programmabegroting gewijzigd vaststellen.

Doelstelling van beleidsvisie, beleidsregels, project en dergelijke

De beleidsmatige en financiële doelstellingen voor het komende begrotingsjaar vast te stellen en een doorkijk te geven van de daaropvolgende 3 jaar.

Evaluatie

De Programmabegroting wordt op de P&C-momenten geëvalueerd.

Planning

Uiterlijke vaststelling college is 6 oktober
Aanbieden aan de raad op 7 oktober
Commissiebehandeling is op 28 oktober
Algemene Beschouwing op 11 november

Verzending aan de provincie vóór 15 november 2026

Embargo
Niet van toepassing. Het besluit wordt na een week openbaar.

Financieel
De financiële gevolgen zijn verwerkt in de ontwerp-Programmabegroting 2027.
De ontwerp-Programmabegroting voor 2027 sluit op basis van de huidige berekening met een positief saldo. Voor de jaren daarna staat het financiële perspectief onder druk.

Personeel en/of organisatie
De ontwerp-Programmabegroting zelf heeft geen personele gevolgen, voorstellen die dit wel hebben, zijn toegelicht in de ontwerp-Programmabegroting 2027.

Juridisch
De Programmabegroting heeft geen aparte juridische consequenties.

Beleidsmatig
De Programmabegroting heeft geen beleidsmatige consequenties, anders dan toegelicht is per programmaonderdeel.

Inkoop- en aanbesteding
Niet van toepassing.

Majeure risico's
De Programmabegroting moet tijdig worden vastgesteld en aan de provincie worden verzonden. Niet-tijdige verzending kan consequenties hebben.

Beheer
De Programmabegroting zelf heeft geen beheersmatige consequenties. Bij voorstellen is wel beoordeeld of hier beheersmatige aspecten ook opgenomen dienden te worden.

Communicatie
Een aparte persboodschap wordt opgesteld op basis van het voorwoord. De pers wordt niet voortijdig onder embargo geïnformeerd over de ontwerp-Programmabegroting.

Belanghebbenden
Alle inwoners van Texel en de provincie.

Structuurvisie / Omgevingsvisie
Niet van toepassing

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie
- Gemeentewet
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Financiële verordening gemeente Texel
- Nota reserves en voorzieningen

Aanleiding / Voorgeschiedenis / Eerdere besluiten

De ontwerp-Programmabegroting is een onderdeel in de P&C-cyclus en daarmee een jaarlijks terugkerend document. Dit wordt opgevolgd door de Tussenrapportage en daarna door de Programmarekening. De Perspectiefbrief 2027 heeft als basis en input gediend voor de Programmabegroting 2027.

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Zaaknummer: 3825159

Programmabegroting 2027

Doelenboom
Programma
0. Voor en door bewoners
1. Veiligheid op orde
2. Goede bereikbaarheid
3. Mooi gastvrij Texel / Texel werkt
4. Toekomst voor de jeugd
5. Samen beleven en bewegen
6. Zorg voor elkaar
7. Volksgezondheid, duurzaam en schoon
8. Goed wonen

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Overwegende

- Dat de Perspectiefbrief 2027 als basis heeft gediend voor de Programmabegroting 2027;

Besluit

1. De Programmabegroting 2027 vast te stellen, bestaande uit de programma's en de paragrafen, het meerjaren perspectief en onderstaande voorstellen:
   a. De nieuwe voorstellen beschikbaar en vast te stellen (hoofdstuk 4B), en de incidentele budgetten 2027 en 2028 te dekken via een onttrekking van € 3.595.103 (2027) en € 199.238 (2028) uit de algemene reserve;
   b. Een investeringskrediet van in totaal € 6.397.750 beschikbaar te stellen voor het investeringsplan (hoofdstuk 5A en 5B);
   c. Als onderdeel van het Rationeel Gebouw Beheer een voorziening "Onderhoud Thijssehuis" in te stellen en te voeden door een storting van € 260.000. Deze storting te dekken via een onttrekking van € 260.000 aan de reserve "Herontwikkeling vrijkomende schoolgebouwen Den Burg" (hoofdstuk 6);
   d. In te stemmen de overheveling van restantbudgetten uit hoofdstuk 8 naar 2027;
   e. De tarieven voor gemeentelijke belastingen en rechten vast te stellen overeenkomstig de paragraaf Lokale lasten en het canon percentage ongewijzigd te laten op 5%.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 11 november 2026,

De griffier, De voorzitter,